

Laidiens: **25.11.2013., Nr. 230**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2013/230.6**

Ministru kabineta noteikumi Nr.1314

Rīgā 2013.gada 12.novembrī (prot. Nr.60 44.§)

Dabas lieguma "Zušu–Staiņu sēravoti" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi

*Izdoti saskaņā ar likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām"
14.panta otro daļu un 17.panta otro daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. dabas lieguma "Zušu–Staiņu sēravoti" (turpmāk – dabas liegums) individuālo aizsardzības un izmantošanas kārtību;

1.2. dabas lieguma apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu un tās lietošanas un izveidošanas kārtību.

2. Dabas liegums izveidots, lai aizsargātu Latvijas un Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamās augu sugas, īpaši Sibīrijas mēlziedi, kā arī īpaši aizsargājamus biotopus – minerālvielām bagātus avotus un avoksnājus, mitrus zālājus periodiski izžūstošās augsnēs un citus.

3. Dabas lieguma platība ir 51,4 ha. Dabas lieguma funkcionālo zonu shēma noteikta šo noteikumu 1.pielikumā, bet funkcionālo zonu robežu apraksts – šo noteikumu 2.pielikumā.

4. Dabas lieguma robežas dabā apzīmē ar speciālu informatīvu zīmi. Speciālās informatīvās zīmes paraugs, tās lietošanas un izveidošanas kārtība noteikta šo noteikumu 3.pielikumā.

5. Dabas liegumā ir noteiktas šādas funkcionālās zonas:

5.1. dabas lieguma zona;

5.2. dabas parka zona.

6. Dabas aizsardzības pārvalde nosaka ierobežotas pieejamības statusu informācijai par dabas liegumā esošo īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu atrašanās vietu, ja tās atklāšana var kaitēt vides aizsardzībai. Šādu informāciju izplata tikai ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju.

7. Dabas aizsardzības pārvalde, izsniedzot rakstisku atļauju šajos noteikumos minētajām darbībām, izmanto jaunāko pieejamo informāciju par īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem dabas lieguma teritorijā. Dabas

aizsardzības pārvaldes atļauja nav nepieciešama:

7.1. šo noteikumu 8.12.apakšpunktā, 13.punktā, 15.5. un 20.5.apakšpunktā minētajām darbībām, kurām saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ietekmes uz vidi novērtējumu jāsaņem Valsts vides dienesta tehniskie noteikumi vai jāveic sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums;

7.2. šo noteikumu 8.7.2.apakšpunktā minētajai darbībai, kurai saskaņā ar normatīvajiem aktiem par zemes dziļu izmantošanu jāsaņem zemes dziļu izmantošanas licence.

II. Vispārīgie aprobežojumi dabas lieguma teritorijā

8. Visā dabas lieguma teritorijā aizliegts:

8.1. ierīkot atkritumu poligonus;

8.2. izmantot citzemju sugas meža atjaunošanā un ieaudzēšanā;

8.3. lietot minerālmēslus un ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus mežaudzēs, izņemot repelentus pārnadžu atbaidīšanai un feromonus koku stumbra kaitēkļu ierobežošanai;

8.4. uzstādīt vēja elektrostacijas;

8.5. dedzināt sauso zāli un niedres, kā arī meža zemsedzi, izņemot īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanas pasākumus, par kuru veikšanu ir saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja un rakstiski informēta par ugunsdrošību un ugunsdzēsību atbildīgā institūcija;

8.6. kurināt ugunsurus ārpus speciāli ierīkotām vietām, kuras nodrošina uguns tālāku neizplatīšanos, izņemot ugunsurus ciršanas atlieku sadedzināšanai atbilstoši ugunsdrošību un ugunsdzēsību regulējošiem normatīvajiem aktiem;

8.7. iegūt derīgos izrakteņus, izņemot:

8.7.1. pazemes ūdens ieguvi;

8.7.2. dziedniecisko dūņu ieguvi dabas parka zonā pēc Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas saņemšanas;

8.8. lai samazinātu dzīvnieku bojāeju – pļaut lauksaimniecībā izmantojamās zemes, meža pļavas un lauces virzienā no malām uz centru. Nelīdzena reljefa apstākļos pļauj slejās virzienā no lauka atklātās malas (arī no pagalma, ceļa, atklāta grāvja, žoga, upes) uz krūmāju vai mežu;

8.9. nosusināt avoksnājus, kā arī mežaudzes slapjās minerālaugsnēs un slapjās kūdras augsnēs;

8.10. pārvietoties ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem, tai skaitā automašīnām, traktortehniku, motocikliem, tricikliem, kvadricikliem un mopēdiem, kā arī ar dzīvniekiem un pajūgiem ārpus ceļiem un dabiskām brauktuvēnām, izņemot gadījumus, ja pārvietošanās ir saistīta ar šo teritoriju apsaimniekošanu, uzraudzību, valsts aizsardzības uzdevumu veikšanu vai glābšanas un meklēšanas darbiem;

8.11. ierīkot lauksaimniecības dzīvnieku – ierobežotā platībā turētu savvaļas sugu dzīvnieku – audzētavas, kā arī iezogotas platības savvaļas sugu dzīvnieku turēšanai nebrīvē;

8.12. būvēt hidrotehniskas būves un ierīkot meliorācijas sistēmas, veikt to rekonstrukciju, izņemot gadījumus, ja saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja, lai:

8.12.1. novērstu teritoriju applūšanu ārpus dabas lieguma vai līdz šim neapplūstošu teritoriju applūšanu dabas liegumā;

8.12.2. atjaunotu upju dabisko tecējumu un ūdenstecēm piegulošo teritoriju hidroloģisko režīmu;

8.12.3. veiktu īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu apsaimniekošanas un atjaunošanas pasākumus.

9. Meža zemēs aizliegts:

9.1. no 15.marta līdz 31.jūlijam veikt mežsaimniecisko darbību un krūmu ciršanu, izņemot:

9.1.1. meža nekoksnes vērtību ieguvi;

9.1.2. meža ugunsdrošības un ugunsdzēsības pasākumus;

9.1.3. meža atjaunošanu ar rokas darbarīkiem bez motora;

9.1.4. bīstamo koku (koki, kas apdraud cilvēku dzīvību un veselību, tuvumā esošās ēkas vai infrastruktūras objektus) ciršanu un novākšanu;

9.2. iegūt sūnas un ķērpjus, kā arī lasīt ogas un sēnes, bojājot vai iznīcinot zemsedzi.

10. Mežaudzēs uz hektāru saglabā ne mazāk kā 20 kubikmetru sausu stāvošu koku, svaigi vēja gāztu koku un kritalu, kuru diametrs resnākajā vietā pārsniedz 25 centimetrus. Ja to kopējais apjoms ir lielāks, vispirms saglabā resnākos kokus. Pieļaujams izvēt svaigi vēja gāztos ošus un egles, ja to apjoms pārsniedz piecus kubikmetrus uz hektāru.

11. Sausos kokus un kritalas šo noteikumu 10.punktā minētajā apjomā, kā arī nocirstos kokus un nocirsto koku celmus atstāj mežaudzē, lai nodrošinātu trūdošo (atmirušo) koksni kā dzīvesvietu meža ekosistēmā svarīgām sugām.

12. Uz mežaudzēm, kurās meža slimību, kaitēkļu, dzīvnieku vai citādu bojājumu dēļ mežaudzes šķērslaukums kļuvis mazāks par kritisko šķērslaukumu un bojātie, gāztie, laužtie, sausie koki un kritalas netiek izvēti, neattiecina meža atjaunošanas un jaunaudžu kopšanas prasības.

13. Visā dabas lieguma teritorijā bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas aizliegts:

13.1. veikt arheoloģiskās izpētes darbus;

13.2. veikt darbības, kas izraisa pazemes ūdeņu, gruntsūdeņu vai virszemes ūdeņu līmeņa maiņu (izņemot bebru aizsprostu nojaukšanu);

13.3. ierīkot publiski pieejamus dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektus (piemēram, takas, skatu torņus, atpūtas vietas, ugunskuru vietas, telšu vietas, stāvlaukumus, apmeklētāju centrus un informācijas centrus);

13.4. organizēt brīvā dabā publiskus pasākumus, kuros piedalās vairāk par 60 cilvēkiem (izņemot pasākumus, kas tiek organizēti šim nolūkam paredzētās un speciāli ierīkotās vietās).

III. Dabas lieguma zona

14. Dabas lieguma zona izveidota, lai nodrošinātu retu un īpaši aizsargājamo sugu un to dzīvotņu (piemēram, Sibīrijas mēlziedes *Ligularia sibirica*) aizsardzību, kā arī nodrošinātu Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzību.

15. Dabas lieguma zonā aizliegts:

15.1. bojāt vai iznīcināt (arī uzarot vai kultivējot) meža pļavas un lauces;

15.2. cirst kokus galvenajā cirtē un rekonstruktīvajā cirtē;

15.3. cirst kokus kopšanas cirtē, ja mežaudzes vecums pārsniedz:

15.3.1. priežu un ozolu audzēm – 60 gadu;

15.3.2. egļu, bērzu, melnalkšņu, ošu un liepu audzēm – 50 gadu;

15.3.3. apšu audzēm – 30 gadu;

15.4. atzarot augošus kokus mežaudzēs, izņemot koku atzarošanu skatu punktu ierīkošanai un uzturēšanai, elektropārvaldes un citu lineāro komunikāciju uzturēšanai;

15.5. ieaudzēt mežu (stādot vai sējot) meža pļavās un laucēs;

15.6. veikt darbības, kuru rezultātā platība tiek atmežota, izņemot šādu darbību veikšanu pēc Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas saņemšanas:

15.6.1. īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu;

15.6.2. inženierkomunikāciju un citu inženierbūvju pārbūvi (rekonstrukciju), ja tiek mainīts trases platums un novietojums;

15.6.3. publiski pieejamu dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektu ierīkošanu;

15.7. meža zemēs ierīkot medijamo dzīvnieku piebarošanas lauces;

15.8. ierīkot mežsaimniecības (komersantu) ceļus.

16. Dabas lieguma zonā sanitārā cirte atļauta tikai gadījumos, ja meža slimību, kaitēkļu, dzīvnieku vai citādi bojātie koki rada masveidīgas kaitēkļu savairošanās draudus un var izraisīt mežaudžu bojāeju ārpus dabas lieguma zonas un ir saņemts Valsts meža dienesta sanitārais atzinums. Veicot cirti, saglabā visus augtspējīgos kokus.

17. Kopšanas cirtē, rēķinot uz cirsmas hektāru, saglabā vismaz 15 augtspējīgos ekoloģiskos kokus, vispirms saglabājot resnākos (koku caurmērs lielāks par valdošās koku sugas koku vidējo caurmēru) ozolus, liepas, priedes, ošus, gobas, vīksnas, melnalkšņus un kļavas. Ja šādu koku mežaudzē nav, vispirms saglabā apses un bērzus, kā arī kokus ar lieliem un resniem zariem, dobumainus kokus un kokus ar deguma rētām.

18. Dabas lieguma zonā bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas aizliegts:

18.1. atjaunot mežu stādot un sējot;

18.2. veikt zinātniskos pētījumus.

IV. Dabas parka zona

19. Dabas parka zona izveidota, lai saglabātu teritorijai raksturīgās ekosistēmas, sekmētu dabas lieguma teritorijas ilgtspējīgu apsaimniekošanu, kā arī lai samazinātu saimnieciskās darbības ietekmi uz dabas lieguma zonu.

20. Dabas parka zonā aizliegts:

20.1. cirst kokus kailcirtē un rekonstruktīvajā cirtē;

20.2. cirst augtspējīgos kokus sanitārajā cirtē;

20.3. veicot koku ciršanu galvenajā cirtē:

20.3.1. samazināt mežaudzes pirmā stāva biezību zem 0,4, neskaitot sausus stāvošus kokus;

20.3.2. mežaudzē veidot atvērumus, kas lielāki par 0,1 hektāru;

20.4. cirst kokus kopšanas cirtē, ja mežaudzes vecums pārsniedz:

20.4.1. priežu un ozolu audzēm – 60 gadu;

20.4.2. egļu, bērzu, melnalkšņu, ošu un liepu audzēm – 50 gadu;

20.4.3. apšu audzēm – 30 gadu;

20.5. bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas veikt darbības, kuru rezultātā platība tiek atmežota.

21. Galvenajā un kopšanas cirtē, rēķinot uz cirsmas hektāru, saglabā vismaz 15 augtspējīgus ekoloģiskos kokus, vispirms saglabājot resnākos (koku caurmērs lielāks par valdošās koku sugas koku vidējo caurmēru) ozolus, liepas, priedes, ošus, gobas, vīksnas, melnalkšņus un kļavas. Ja šādu koku mežaudzē nav, vispirms saglabā apses un bērzus, kā arī kokus ar lieliem un resniem zariem, dobumainus kokus un kokus ar deguma rētām.

V. Dabas pieminekļi

22. Dabas parkā esošie dabas pieminekļi – aizsargājamie koki – ir vietējo un citzemju sugu dižkoki (koki, kuru apkārtmērs 1,3 metru augstumā virs koka sakņu kakla vai augstums nav mazāks par šo noteikumu 4.pielikumā minētajiem izmēriem) un teritorija ap kokiem vainagu projekcijas platībā, kā arī 10 metru platā joslā no tās (mērot no aizsargājamā koka vainaga projekcijas ārējās malas).

23. Aizsargājamā koka teritorijā aizliegts:

23.1. veikt darbības, kuru dēļ tiek bojāts vai iznīcināts aizsargājamais koks vai mazināta tā dabiskā estētiskā, ekoloģiskā un kultūrvēsturiskā vērtība;

23.2. ieaudzēt mežu (stādot vai sējot) meža pļavās un laucēs, kā arī veikt darbības, kuru rezultātā platība tiek atmežota;

23.3. mainīt vides apstākļus – ūdens režīmu un koku barošanās režīmu;

23.4. novietot lietas (piemēram, būvmateriālus vai malku), kas aizsedz skatu uz koku, ierobežo piekļuvi tam vai mazina tā estētisko vērtību;

23.5. iznīcināt dabisko zemsedzi;

23.6. veikt darbības, kas var negatīvi ietekmēt aizsargājamā koka augšanu un dabisko attīstību.

24. Ja aizsargājamo koku nomāc vai apēno jaunāki koki un krūmi, atļauta to izciršana aizsargājamā koka vainaga projekcijā un tai piegulošā zonā, izveidojot no kokiem brīvu 10 metru platu joslu, mērot no aizsargājamā koka vainaga projekcijas līdz apkārtējo koku vainagu projekcijām, saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas regulē koku ciršanu mežā un ārpus tā.

25. Aizsargājamā koka nociršana (novākšana) pieļaujama tikai gadījumos, ja tas kļuvis bīstams (apdraud cilvēku dzīvību un veselību, tuvumā esošās ēkas vai infrastruktūras objektus) un saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes